

— Νὰ σὰς ἐμπαίξω ; Ἄ ! Κύριε. Ἄλλ' ἐπειδὴ, βλέπετε, ἐπήγαυε τὸ μακαρίτικο μᾶζυ μὲ τὸ πουλί, ὑπέθεσα . . .

— Καί τί πταίω ἐγώ ; Ἐγὼ τὸ πουλί ἐσημάδευα. Εἶναι δικό μου λάθος, ἂν αὐτὸ τὸ ἄμοιρο τὸ ἔτρωγε τὸ κεφάλι του καὶ πῆγε καὶ τὸ ἔβαλε μέσα στὴν τουφεκιά :

Ὅπως ἔθετε τὰ ζητήματα αὐτὸς ὁ κύριος ἐπέστην καὶ ἐγὼ ἀδιστακτικῶς, ὅτι ὑπέκειτο περιπτώσεις αὐτοκτονίας καὶ ὄχι φόνος.

Ἔλα ἐδῶ, Μῆτσο, εἶπε τοῦ ψυχογιοῦ του. Δὲν θὰ ἀφήσω ἐδῶ τὸ σκυλί μου νὰ τὸ τραβοῦν τὰ κοράκια. Βάλε το μέσα εἰς τὸ καλάθι : νὰ τὸ πᾶμε ἀπ' ἐξῶ ἀπὸ τὴν κάμαρη, νὰ τὸ παραχώσω.

Ὁ ψυχογιοῦς, χωρὶς νὰ ἀπαντήσῃ, ἐξεκρέμασε τὴν καλάθον ἀπὸ τοὺς ὄμους του καὶ ἔθεσεν ἐντὸς αὐτῆς ἐπὶ τῆς γλοερᾶς στρωμνῆς τῶν σχοίνων τὸ ἀτυχὲς θῦμα.

Τότε ἐσκέφθη πόσον μέγα βᾶθος πρακτικῆς ἀληθείας ἐνέγει τὸ ῥητὸν, Μὴ δικάσῃς πρὶν ἄμοιρον μῦθον ἀκούσῃς. Πρὸ ὀλίγου κατεδίκασα τοὺς κυρίους τούτους διὰ τὸ ὑπερβολικὸν μέγεθος αὐτῶν τῶν κυνηγετικῶν καλάθων, τὸ ὁποῖον εὗρισκα γελοῖον. Ἦδη ὁμολογῶ, ὅτι ἀξίεπαίνος πρόνοια ὑπαγορεύει αὐτὰς τὰς διαστάσεις. Ὡς φέρετρα σκύλων παρέχουν ὅλον τὸ κόμφορταμπλ, τὸ ὁποῖον δύναται τις νὰ ἀξιῶσῃ παρ' αὐτῶν.

Ἐρριψα πανύστατον βλέμμα ἐπὶ τοῦ ταλαιπωροῦ θύματος, πρὶν ἢ τὸ καλύψῃ . . . τὸ σκέπασμα τῆς καλάθου. Τὸ περιέβαλλον οἱ πράσινοι κλάδοι, οἱ στεφόμενοι ἀπὸ τοὺς κορακκίλους θυσάνους τοῦ σχοινοσπόρου, ὡς ἂν ἐπλαισιοῦτο ὑπὸ νεκρανθῆμων καὶ, λόγῳ τοῦ εἰμοῦ τῶν ἰδεῶν, ἐψιθύρισα ὑπὸ τύπον ἀποχαιρετισμοῦ, τοὺς ἐξῆς στίχους τῆς λεσθίας μουσῆς :

Νεκρανθῆμων εὐχρόους στεφάνους
Κόροι πλέξατε τῆς Μιτυλίνης,
Κλάδους καύσατ' εὐώδους μυρσίνης,
Καὶ ἀνθῶν ἐπάνω θυσάνους
Τῆς ἐσχάτης του ῥίψατε κλίνης.

Ὁ ψυχογιοῦς ἐφορτώθη ἤδη τὴν βαρεῖαν καλάθον καὶ ἡ νεκρὴ κόρη ἐξέκίνησεν ἐν τάξει.

Προηγεῖτο ὁ κύριος, φέρων τὸ ὄπλον κατὰ τὸ πρόσταγμα ὑπὸ μάλης ἄρμ, τὸ ὁποῖον μοῦ ἔφερεν εἰς τὴν μνήμην τὰ τοῦ ποιητοῦ

Φλάμπουρα, ὄπλα, τιμημένα.

* Ἄς γεροῦν κατὰ τὴ γῆ,

εἶπετο δὲ ὁ ψυχογιοῦς μετὰ τοῦ νεκροῦ.

Τότε ἤκουσα τούτον (τὸν ψυχογιοῦν δηλαδή. Σημειῶ τοῦτο πρὸς ἀποτροπὴν ὑπονοίας νεκροφανείας) ἐκβάλλοντα βαθὺν στεναγμὸν ἀπὸ τῶν ἐγκάτων τῆς καρδίας.

Τὸν ὑπερήκουσεν ἄρα αἰσθημα οἴκτου πρὸς τὸ ἀτυχὲς θῦμα, διὰ νὰ ἐγγράψω τὸν στεναγμὸν τοῦτον εἰς τὸ ἐνεργητικὸν του, ἢ ἦτο ἔκφρασις ἀδημονίας διὰ τὴν ἀγγαρεῖαν τῆς μεταφορᾶς τοῦ λειψάνου του, ὅπως ἐνεργήσω τὴν ἐγγραφήν εἰς τὸ παθητικόν :

Περὶ τούτου, εἶπὸν μόνος ὁ ἐτάξων καρδίας καὶ νεφροῦς δύναται νὰ ἀποφανθῇ. Ἀλλὰ τότε ἄλλη

ἀπορία ἀνέθορον ἐν ἐμοί, διότι τὸ πᾶν ἐν τῇ ὑπάρξει μου εἶναι ἀπορία.

Διατὶ τάχα, εἶπα, ὁ Προφητᾶναξ ἀπαιτεῖ παρὰ τοῦ Παντοδυνάμου, ὅπως πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν μυχίων διαλογισμῶν τοῦ ἀνθρώπου ἐνεργῆ νεκροσκοπικὴν ἐξέτασιν ὄχι μόνον τῶν καρδιῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν νεφρῶν :

Ἐδράζουσι λοιπὸν εἰς τοὺς νεφροὺς τὰ ψυχικὰ συναίσθηματα, καὶ αἱ ἀνθρώπινα : κακία : δὲν εἶναι παρὰ νόσοι τῶν οὐροποιητικῶν ὀργάνων : Ἀλλὰ τότε πᾶσα γνωστὴ περὶ τοῦ ἐγκλήματος θεωρία ἀνατρέπεται ἄρδην καὶ αἱ παλαιαὶ καὶ αἱ νεώτεραι : μολοδραματικά (καθὸ προερχόμενα ἐξ Ἰταλίας) κατὰ τὰς ὁποίας τὸ ἐγκλημα δὲν εἶναι παρὰ ψυχόπαθεια ἀνήκουσα εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν ψυχιάτρων δὲν ἀπομένει δὲ πλέον, ἐσκέφθη, ἐπὶ τῆς σφαίρας τοῦ ποινικοῦ δικαίου ἀφιλονείκητος, εἰμὴ μόνῃ ἡ δικαιοδοσία τῶν ἐιδικῶν ἰατρῶν τῶν νοσημάτων τῆς κύστεως καὶ τῶν οὐροποιητικῶν ὀργάνων.

Ἄλλ' ὁ Θεὸς μὲ ἠλέησεν ἐν ταῖς ἀμβολίαις μου, καὶ ἡ ἀπάντησις ἐπὶ ἀμφοτέρων τῶν ἀποριῶν μου, μοι ἐδόθη σαφῆς διὰ δευτέρου βαθυτάτου στεναγμοῦ τοῦ ψυχογιοῦ, ὃν συνώδευσε μὲ τὴν ἐξῆς φράσιν, ὑπὸ τύπον αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως.

Ἄχ τὰ νεφρά μου ! Ἐὰ σπάσουν τὰ νεφρά μου ἀπὸ τὸ χαμαλήκι αὐτοῦ τοῦ ψοφημιοῦ.

(Ἐπειτα τὸ τέλος)

EMMANOYHΛ Σ. ΛΥΚΟΥΔΗΣ

ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΜΕ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ

Ο ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ Κ' Η ΚΟΡΗ ΤΟΥ

Εἶτανε χηρεμένος δουλευτῆς ὁ Παρασκευᾶς, μ' ἓνα κοριτσάκι καὶ τὴ γριά τὴ μάνα του. Τὸ ζέρω τὸ σπίτι του. Μπαίνειε στὴ μέσα του τὴν αὐλῆ, καὶ σκεπάζεται ἡ ψυχὴ σου. Μέρα δὲν ἔργεται ἐκεῖ μέσα. Πασπατεύοντας πηγαίνειε κατὰ τὴ δεξιὰ τὴν κώχη, καὶ κεῖ βρίσκεις τὴν πόρτα τοῦ μαγειριοῦ. Ἄς τὸ ποῦμε μαγειριό, γιατί ἐκεῖ καὶ γίνεταί καὶ τρώγεται τὸ φαγαί. Ἐκεῖ κοιμοῦνται καὶ τὸ χειμῶνα, σὰν πιό ζεστά ποῦ εἶναι.

Λαμπρὸς δουλευτῆς καὶ τρυφερόκαρδος γονιὸς ὁ Παρασκευᾶς. Σηκώνουνταν τὴν αὐγὴ, καὶ πρὶ νὰ ξεκινήσῃ γιὰ τὸν κάμπο, ἔφερνε τὴ μικρὴ του, τὴ χόρευε στὸν ἄερα, καὶ τρίβοντας τ' ἀδρῦ του μουστάκι στὰ μάγουλά της, τὴ φιλοῦσε ἀχόρταγα. Ἐπαιρνε ὕστερα τὸ ζεμπίλι καὶ πῆγαυε στὰ χωράφια.

Τὸ βράδυ σὰ γυρίζε, — ἄλλες σκηνές. Ἰσια σπίτι ποτέ του δὲν ἤρχουνταν. Ἄχ, εἶπε ὁ Παρασκευᾶς ! Στὸ καπηλειό καταστάλαζε, καὶ κεῖ τὸ κατέβαζε ἀλύπητα τὸ πιστό. Κάθουνταν ἡ καμμέν' ἡ γριά μὲ τὴ μικρὴ καὶ τῆς τραγουδοῦσε ἢ τῆς ἔλεγε παραμῦθια. Ὡς τις τρεῖς ὥρες (τουφεκικὲς ὥρες) περίμενε κάποτε. Ὑστερα νύσταζε τὸ μικρὸ, ἔγερνε κοντὰ στὴ μᾶμμη του, καὶ ἀποκοιμοῦνταν. Ἡ γριά τότες ἐκλωθε, καὶ ἀναστέναζε κάποτε. Ἦρχουνταν τέλος ὁ γιὸς της στοῦπι μεθυσμένος. Τοῦ ἐβγάζε ἡ γριά τὸ λυχνάρι, νὰ μὴ σκουντουφλήσῃ στὰ σκοτεινά, καὶ

Τὸ μνήμα τῆς μητέρας

τόν έπαιρνε μέσα. "Άλλο από γρίνες δέν είχε τότες. "Όλα στραβά είταν, τίποτις δέν τονε βολούσε. Τάκουγε ή μάμμα και τὰ ύπόφερνε, σά μάμμα που είταν.

"Ός τόσο ένα πράμα ποτές δέ τό ξεγνούσε ό ήρωάς μας. Τό παιδί πιά εκείνη τήν ώρα είταν και στό στρωματάκι του βαλμένο. Πήγαινε ό πατέρας κι ανασήκωνε τό πάπλωμα, και τό γλυκοκοίταζε με τὰ μεθυσμένα του μάτια. «Νά σέ χαρώ εγώ ψυχή μου», τής μουρμούριζε πάντα βραχνά βραχνά. Τό παιδί τότες γύριζε από τάλλο πλευρό, ίσως από τή στενοχώρια τής μυρωδιάς του πιστού, που άνάπνεε καταπάνω του ό πατέρας.

Κάθιζαν έπειτα στό φαγεί, κι ό ύπνος γλίγωρα τους έπαιρνε όλους σέ πιο ήσυχο κόσμο.

"Ετυχε μιá βραδιά νά λείπη ή γριά σ' ένα σπίτι γειτονικό νά παρασταθί σέ μιá γέμμα. "Εβαλε τή μικρή νά πλαγιάσει, κρέμασε τό λυχνάρι όζω από τήν πόρτα του μαγειριού, νά βλέπη ό γιός της σά μπαίνει μέσα, και πήγε στής γειτόνισσας νά τής κάμη τή μαμμή τής φτωχής. Μήνυσε και του Παρασκευά στό καπηλειό, γιά νά ξέρη.

"Ήρθε ό Παρασκευάς τή συνειθισμένη του ώρα. "Ανοίγει τήν όζόπορτα, μπαίνει μέσα, καθώς πάντα, κουδούνι από τό μεθύσι. Μόνο που στεκότανε στά πόδια του. Ξεκρεμάζει τό λυχνάρι από τήν πόρτα, και μπαίνει στό μαγειριό πατώντας μιá έδω μιá εκεί, τόνα χέρι άκουμπισμένο στόν τοίχο, και τάλλο με τό λυχνάρι, που πήγαινε κ' έρχότανε στόν άέρα σά θεματιό.

Τί έγεινε καλά καλά σά μπήκε μέσα κανένας νά μάθη δέν μπόρεσε· μά φαίνεται πως κάπου σκουνητούφλησε κ' έπεσε κάτω, και τινάχτηκε τό λυχνάρι ίσια στό στρώμα τής κόρης του! Πάτησε τίς φωνές σά δαιμονισμένους. "Επειτα σωπαίνει αυτός, κι άρχινάει τό τσιριχτό τό κορίτσι. Πρέπει νά χύθηκε όλο τό λάδι άπάνω στό στρώμα, γιατί σάν έμπαινε ή γριά που τους άκουσε κ' έτρεξε, άναθε τό πάπλωμα σά λαμπάδα.

Τρέχει ή καχημένη ή γριά φωνάζοντας «γιά όνομα του Θεού», παίρνει τό χαλί που είχαν άπλωμένο μπροστά στή γωνιά, και τό ρίχνει άπάνω στό στρώμα. "Εσθυσε ή φωτιά, σώπασε τό παιδί. Κακό σώπασμα! Σάν ανασήκωσε τό χαλί, είταν άγνώριστο τό κορίτσι. Τό πρόσωπό του κατάμαυρο, με κατακόκκινα μάτια!

Είταν τής τύχης μου, σά γιατρός που είμαι, νά τό δώ τό μεγάλο έκείνο κακό. Σά με φώναζαν και πήγα, κάθονταν ό Παρασκευάς κ' έκλαιγε σά μωρό παιδί.

Μήνες και μήνες πήγαινα κ' ήρχομουν από τό σπίτι του. Τό γλύτωσα τό κορίτσι. Είναι ως δεκατριώ χρονών τώρα. Τά σημάδια τής φωτιάς μένουν πάντα στό πρόσωπό του· μά τή γλύκα του δέν μπόρεσαν νά τήν άρανίσουνε. Ζή μοναχό τό καχημένο, γιατί συχωρέθηκε ή μάμμη κατόπι. Μά τίς βραδιές του τίς περνάει με τόν πατέρα του τώρα, γιατί σέ καπηλειό πιά δέν ξαναπάτησε ό Παρασκευάς από τήν τρομερή εκείνη βραδιά.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΣΤΕΦΑ¹

5'

"Ολίγας ώρας μετά τό τέλος τής ψηφοφορίας, εν σιωπηλή άναμονή παρελθούσας, ό μέγας κώδων των "Αγίων Πάντων ήρχισε νάναδίδη ήχος βαρείς, θρηνώδεις, μονοτόνους, πενήθιμους. Διά των ειρωνικών τούτων δακρύων οι νικηταί Μηλιανοί έκλαιον εν τή νυκτι τους ήττημένους Λουδαίους. "Ήσαν δέ και τό σύνθημα τής γενικής αναστατώσεως. Πυροβολισμοί, ζητωκραυγαί, ούρρα. "Ομιλοι Μηλιανών, εν τω μέσω τής έσπευσμένης και έντρομού αποχωρήσεως των Λουδαίων, έξώρμων εκ των καπηλείων ή των έκλογικών κέντρων και διέτρεχον τας όδους, αίματώδεις υπό τήν έρυθράν λάμπιν των βεγγαλικών πυρσών. Αί φωναί των, αί κατά των αντίθετων ειρωνείαι των όποιών εν τή πάλη είχαν ύπερισχύσει· διά των συνήθων εις τά κόμματα μέσων και τεχνασμάτων, διέσχιζαν τόν άέρα βραχνάι, μανιώδεις, άπαίσιοι. Του Μήλια ή οικία ήτο καταφώτιστη, όλάνοικτη και εν τή στενή εισόδω συνωστίζοντο μετά κόπου δύο αντίθετα ρεύματα. "Ο θριαμβευτής κομματάρχης με τόν έξυρισμένον πώγωνα, τους μακρούς μύστακας και τους ζωηροτάτους άκτινοβολούντας όρθακμούς, των όποιών επέτεινον τήν όζύτητα αί χρυσαί διόπτραι, ισχνός, νευρικός, άεικίνητος, τύπος ανθρώπου του πλήθους, ίστατο παρά τήν θύραν τής αιθούσης του και έδέχετο τά συγχαρητήρια. Οι έκλογείς τόν έφίλουں στόμα προς στόμα μ' ένθουσιασμόν μεγάλον. "Εμειδία εκείνος ευτυχής, ευχαριστημένος. "Ο λαός άπεράνθη, ή περωτισμένη του ψήφος άνέδειξε τήν πεντάδα του. Κάτω οι κόντηδες! Κάτω οι άφεντάδες! Ζήτω ό Μήλιας!

Τό περίεργον εινε ότι και εις τήν οικίαν του Τοκαδέλου, έξεργώνιζαν παρομοίως έκφράσεις. Διά τόν λαόν εκείνον ό μηλιανός Τοκαδέλος δέν ήτο πλέον άριστοκράτης, δέν ήτο άφέντης. Τό οικίστημον τό ρυπαινόμενον υπό των θερμών αποπνοιών του όχλου, ήτο δι' αυτόν άρχιότης ψυχρά και άσήμαντος. Κατήντα νά το λησμονή εις τας στιγμάς του λαϊκού θριάμβου — έτσι έφαινετο τουλάχιστον — και αυτός ό νοικοκύρης. Περιεργόμενος δέ ως τρελλός τήν μεγάλην χρυσοπάρυσον αίθουσαν, εις τήν όποιαν εισέβαλλεν ό κόσμος και έξέβαλλεν ως γείμαρρος, έθλιβε χείρας μετ' έκτάκτου θερμής, άντήλλασσε φιλήματα και περιπτύξεις και έφώναζε βραχνός από τής ήμέρας τους κόπους και τας συγκινήσεις:

«Ναι, παιδιά! Κάτω οι άφεντάδες! Ζήτω ό λαός!

— Ζήτω ό Μήλιας με τήν πεντάδα του! Ζήτω ό Τοκαδέλος!» άπάντα ό λαός.

"Εν παρακειμένη αιθούση, περίξ τραπέζης άσκεπούς, καθήμενοι νεαροί γραμματείς εκ των φίλων και των οικείων, — οι κομματάρχηι του μέλλοντος προαλειφόμενοι, — κατέγραφον τά όλόν ρήνοντα αποτελέσματα, περίξ δέ αυτών οι ένδιαφερόμενοι πέ-